

dan wordt in het algemeen belasting geheven over den werkelijken verkoopprijs. Van de aanneemsom van het onroerend goed wordt dus per saldo niet belast: alle kosten om de vooraf gereedgemaakte roerende goederen samen te voegen tot het onroerend goed inclusief de daarop betrekking hebbende algemeene kosten, loonen voor toezicht e.d. benevens een deel van de winst. De geheele winst kan niet worden vrijgesteld omdat ook in den fictieven verkoopprijs der zelfgemaakte roerende goederen behalve hun kostprijs een winsttopslag moet worden opgenomen. Het principe van de wet, dat de oplevering van onroerend goed niet belastbaar is, blijft dus gehandhaafd. Maakt de aanemer van onroerend goed niet eerst zelf roerende goederen ten behoeve van het aangenomen onroerend goed, dan is hij niet belastingplichtig (bijv. het maken van een centrale verwarming of een elektrische, sanitaire of telefonische installatie).

Ook de belastbaarheid van het eigen gebruik is veranderd. Onder de oude wet was alleen belast het beschikken door fabrikanten voor eigen gebruik, voor zichzelf en voor hun gezinnen, over goederen uit hun bedrijfsvoorraad. Het nieuwe artikel 3e stelt nu belastbaar het — anders dan als grond- of hulpstof ten behoeve van het bedrijf van fabrikaat — voor eigen gebruik beschikken over goederen. Behalve het zuivere privé-gebruik is dus ook belastbaar het zelf maken van bedrijfsmiddelen, meubelen, drukwerk etc. voor het eigen bedrijf, het maken van goederen welke door den fabrikant zelf worden verhuurd en het aanwenden van zelfgemaakte goederen voor reparatie van roerende goederen toebehoorende aan den fabrikant of aan anderen. Dit laatste brengt mee dat bij reparatie omzetbelasting moet worden geheven over de onderdeelen welke daarbij worden aangebracht aan het te repareren goed en welke door den fabrikant zelf zijn gemaakt. Het aanbrengen van deze onderdeelen is vrij zoodat van de prijs voor de reparatie een deel belastbaar is. Dit deel wordt gevormd door de fictieve verkoopprijs van de zelfgemaakte onderdeelen.

Volgens het nieuwe artikel 4bis kan een handelaar als fabrikant worden beschouwd, wanneer hij t.o.v. den fabrikant van wien hij in hoofdzaak zijn goederen betreft niet als onafhankelijk en wezenlijk zelfstandig kan worden aangemerkt. Hiermede kan worden opgetreden tegen verkoopmaatschappijen.

De wijze van betaling der belasting wordt in zoverre gewijzigd dat wanneer vroeger op een aanslagbiljet moest worden betaald, thans op het aangiftebiljet zegels tot het bedrag van de verschuldigde belasting moeten worden geplakt. Hierbij mag de gevraagde teruggaaf worden verrekend. Ook mag men het bedrag der verschuldigde belasting storten bij of overmaken aan den ontvanger der accijnzen, die daarvoor een ontvangsbewijs verstrekt. Dit ontvangsbewijs moet dan in plaats van de zegels aan het aangiftebiljet worden gehecht.

Ten slotte is de verhooging bij navordering teruggebracht tot het viervoud der enkelvoudig verschuldigde belasting terwijl voor de opgelegde verhooging nu beroep openstaat bij den directeur der invoerrechten en accijnzen. **W. WESTRA**

NIEUWS IN ZAKE WETGEVING, RESOLUTIES EN BESLISSINGEN OP HET GEBIED DER BELASTINGEN

Red.: Mr Dr E. TEKENBROEK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Wettelijk vruchtgenot.

Voor iemand, die krachtens welk recht ook de opbrengst verkrijgt van eenig goed, kapitaal, arbeid of recht op periodieke

uitkeering van het leven afhankelijk (zijnde de vier bronnen in art. 4, 2e lid I.B. genoemd) vormt dat goed, dat kapitaal, die arbeid of dat recht op periodieke uitkeering en niet het recht, krachtens hetwelk de opbrengst daarvan rechtstreeks wordt verkregen, de bron van inkomen. Voor de vader-voogd, die een wettelijk vruchtgenot heeft van het vermogen van zijn kinderen, zijn dus de bestanddeelen van het vermogen de bronnen van inkomen. Aldus besliste de H.R. met zijn arrest dd. 27 April 1938 (no. 7918).

Het wil ons voorkomen, dat de H.R. in afwijking van een vroeger door hem ingenomen standpunt met dit arrest het standpunt door *Schendstok* in zijn openbare les verdedigd tot het zijne maakt. *Schendstok* gebruikt in dit verband het beeld van de bedding (i.e. het recht van vruchtgenot) en de bronnen.

Een principieel arrest, dat praktische consequenties zal hebben in verband met het fictie-stelsel vervat in de artt. 13 en 14 W.I.B.

Het nut van een goede voorraadadministratie.

Een belastingplichtige meende zijn goederenvoorraad f 6000 lager te moeten waardeeren, waarmede hij zijn winst drukte. De Raad van Beroep overwoog dat, waar door geen enkel controleerbaar gegeven de opgegeven balanscijfers worden gerechtvaardigd, belanghebbende niet aannemelijk heeft gemaakt, dat het door hem in mindering van de winst gebrachte bedrag van f 6000 als mindere waarde der goederen is te aanvaarden. Belanghebbende deed nog een beroep op de algemeene bekendheid van de waardedaling der goederen in het betrokken jaar wegens het slechte conjunctuurverloop, doch de Raad verwierp dit ook met de overweging: „dat evenmin het feit, dat de conjunctuur de waarde der goederen in dat jaar heeft doen dalen, waar de oorspronkelijke waarde niet voldoende vaststaat, eenig gewicht in de schaal kan leggen”.

Bij de H.R. had de belastingplichtige al evenmin succes. De H.R. overwoog, en in deze overweging komt bovenstaand opschrift tot zijn recht, dat op de belastingplichtige de bewijslast voor het geleden verlies rustte en dat een tengevolge van de conjunctuur geleden verlies niet zal kunnen worden beoordeeld en vastgesteld zonder dat betrouwbare gegevens zijn verstrekt, waaruit blijkt de omvang, de samenstelling en het tijdstip van aanschaffing van den voorraad, waarop het verlies door waardevermindering zou zijn geleden.

Oppervlakkig beschouwd zou men geneigd zijn te meenen, dat de H.R. hier nog al stringente eischen stelt, aangezien aan de voorraadadministratie in vele ondernemingen nog al eens het een en ander ontbreekt. Men vergete echter niet, dat elk arrest slechts betrekking heeft op een speciaal geval en in het onderhavige geval, naar de Raad van Beroep vaststelde, „belanghebbende noch voorraadstaten, noch andere behoorlijke specificaties zijner voorraden heeft kunnen toonen en zijn boekhouding zoodanig is ingericht, dat elke controle is uitgesloten”.

Voor al de eursief gedrukte overweging lijkt ons hier van belang; had de belastingplichtige aan de hand van een uit zijn administratie opgestelde normen-calculatie (het middel als een kwantitatieve voorraadadministratie ontbreekt) zijn standpunt kunnen verdedigen, dan was wellicht de uitspraak voor hem minder ongunstig geweest.

Berekening opbrengst vrij beroep

Als „goed koopmansgebruik” wordt voor vrije beroepen aanvaard het belastbaar inkomen vast te stellen aan de hand van de in eenig jaar werkelijk ontvangen bedragen. „Onderhanden werk” en nog niet ontvangen reeds gedeclareerde posten vallen er dus buiten. Hoe nu als op grond van art. 14 W.I.B. het inkomen moet worden geschat? De R. v. B. te Zwolle meende, dat voor zoo'n „eerste” jaar dit systeem geen

toepassing mocht vinden. De H.R. was van andere meening en bezigde daarvoor als argument, dat het gevolg van de opvatting van den Raad van Beroep zou zijn, dat éézelfde inkomst in het eene jaar als verschuldigd geworden, in het andere jaar opnieuw als ontvangen zou worden belast. (H.R. dd. 17 Nov. '37 B 6526). Deze uitspraak voldoet aan ons gevoel voor billijkheid, maar de argumentatie lijkt ons niet juist. Het komt toch geregeld voor bij zoo'n „eerste jaar”, dat een zelfde inkomst eerst als bestanddeel van de begrooting, later als effectief genoten wordt belast. ,

Juister had ons geleken als het Zwolsche systeem ondeugdelijk was verklaard louter op grond van het feit, dat het met de logica strijdt.

Waarde privé-gebruik van auto

Bij de vaststelling van het bedrag, dat als privé-gebruik van een auto, die voor zakelijke zoowel als voor privé-doeleinden wordt gebruikt, bij het inkomen moet worden gesteld, moet niet alleen met de z.g. variabele kosten (benzine, olie, bandenslijtage) rekening worden gehouden, maar ook een evenredig deel der z.g. vaste kosten (wegenbelasting, personeele belasting, garagehuur en onderhoud) worden bijgeteld. Aldus H.R. dd. 30 Mrt. '38 rolno. 7870).

Afschrijving op een bedrijfsmiddel

In zijn arrest dd. 1 Dec. '37 heeft de H.R. het als zijnde in overeenstemming met goed koopmansgebruik in principe toelaatbaar geacht op een bedrijfsmiddel, indien in een eerste periode na de aanschaffing de bedrijfswaarde ervan sneller daalt dan later, in dat tijdvak daarop meer af te schrijven dan in een later tijdvak.

Men kan o.i. in deze uitspraak een species zien van het genus uitspraken, waarbij de H.R. t.a.v. de afschrijvingen een ruimer standpunt inneemt dan vroeger.

Opneming van de kasgelden door een groot-aandeelhouder van een N.V., waarin geen winst aanwezig is

De directeur — groot aandeelhouder van een N.V., waarin geen winst aanwezig was, had de gewoonte de inkomsten der N.V., dus het kasgeld, te eigen behoefte aan te wenden. De Inspecteur had het door hem opgenomen kasgeld bij zijn inkomen geteld en hem er een aanslag voor opgelegd. De Amsterdamsche Raad van Beroep kreeg over het geval te oordeelen en stelde den belastingplichtige in het gelijk in een breedvoerig gemotiveerde uitspraak, die de aandacht verdient.

Na eerst overwogen te hebben, dat de directeur nooit salaris had genoten en daarop geen recht had (was het anders geweest dan had het opgenomen geld wellicht als een verkapt salaris beschouwd kunnen worden), stelde de Raad vast dat het beschikken over de kasmiddelen alleen mogelijk was dank zij de machtspositie, die hij als groot-aandeelhouder bekleedde. Het kan in deze dus slechts gaan over de vraag, aldus de Raad, of er opbrengst van aandelen is genoten. Ware er winst in de N.V. geweest, dan zou zulks te vermoeden zijn; aangezien er in deze echter geen winst aanwezig was, kan dit niet vermoed worden, daar art. 42e W. v. K. zelfs verbiedt winst uit te delen als er nog een verlies is. Het ligt dus meer voor de hand om aan te nemen, dat tegenover dit opnemen der kasmiddelen een vordering op den groot-aandeelhouder ontstaat waarvan terugbetaling verwacht mag worden. Zelfs al zou nu moeten worden aangenomen, aldus overwoog de Raad subsidiair, dat het niet in de bedoeling ligt die schuld ooit terug te betalen, dan nog is er geen opbrengst van aandelen, aldus de Raad, maar mag men vermoeden, dat het *de bedoeling* geweest is kapitaal terug te betalen, zij het dan met voorbijgaan

van art. 41e W. v. K.¹⁾, terwijl een dergelijke terugbetaling van kapitaal niet valt onder art. 6 W.I.B. De belastingplichtige werd dus in het gelijk gesteld.

De Minister ging in cassatie en droeg als middel o.m. voor schending van art. 6 W.I.B. en art. 41e W. v. K., daarbij als toelichting gevende, dat hier geen terugbetaling van kapitaal aanwezig kan zijn daar de formaliteiten van art. 41e W. v. K. niet waren vervuld; de bedoeling van belanghebbende kan hierin geen verandering brengen. Men is geneigd op te merken, dat dit de omgekeerde wereld is, aangezien doorgaans de fiscus stelt dat niet op het formeel juridische, maar op het materiele, op datgene wat bedoeld werd en in feite tot stand kwam, gelet dient te worden.

De Minister had geen succes daar hij slechts opkwam tegen een subsidiaire overweging; gesteld al dat het middel deugdelijk was (de H.R. laat er zich niet over uit) dan zou toch altijd nog door den R. v. B. te recht zijn vastgesteld, dat aan de N.V. een schuld voor gelijk bedrag als het opgenomen geld is ontstaan, waarvan terugbetaling is te verwachten. In de rij van overwinningen, die de fiscus op dit gebied in de laatste jaren heeft weten te behalen, valt deze „nederlaag”, vooral omdat zij in eerste instantie voor den Amsterdamschen Raad geleden werd, op.

De uitspraak (dd. 13 October '37 B 6504) is in overeenstemming met het standpunt door *Meyburg* verdedigd in De Naamlooze Vennootschap, aflevering Maart 1936. Deze schrijver kwam daarbij tot de conclusie, dat art. 6 W.I.B. alleen vruchten van roerend kapitaal wil belasten; nu blijve dit weliswaar niet beperkt tot vruchten in civielrechtelijke zin (bijv. bouwrente of formeele dividend declareering hoewel er geen winst is), maar buiten het civielrechtelijke begrip vruchten kan hetgeen bij ontstentenis van winst uit kapitaal moest stammen nimmer vruchten zijn.

De uitspraak lijkt ons juist; wij hebben hier, zoo het niet in de bedoeling ligt het opgenomen geld ooit terug te betalen, ten slotte te doen met een „opsoupeeren” van kapitaal. Of een dergelijk doen wellicht kwade civielrechtelijke gevolgen kan hebben kan hier onbesproken blijven.

Een hoogst interessante zijde zit aan een dergelijk „opsoupeeren” van kapitaal nog vast in verband met het 2e lid van art. 5 W.D.T.B. t.w. de vraag of wij hier al of niet te doen hebben met winstantieipatie. In opgemeld artikel behandelt *Meyburg* deze zijde van het vraagstuk ook. Wij volstaan met daarheen te verwijzen.

Men vraagt zich intusschen af wat de uitspraak van de Raad v. Beroep geweest zou zijn als de Inspecteur gesteld had, dat terugbetaling der schuld niet in de bedoeling heeft gelegen en de Raad v. Beroep dit ook feitelijk had uitgemaakt. O.i. had ook in dat geval de Inspecteur in het ongelijk gesteld moeten worden, omdat dat opsoupeeren van het kapitaal er te dik op ligt, maar de motiveering had dan een andere moeten zijn en wellicht hadden wij een meer principieele uitspraak gekregen.

Begrooting naar op 1 Mei bekende feiten (art. 14 I.B.)

Iemand had op 1 Mei '35 een nieuwe bron, (de functie van Directeur van een stichting), waaraan naast een vast salaris een toelage verbonden was, die maximum f 4000.— zou kunnen bedragen. Hij had die toelage op nihil begroot, omdat op 1 Mei '35 niet vast stond, hoeveel die toelage zou bedragen. Achteraf was komen vast te staan, dat hij over het kalenderjaar 1935 f 4000.— als toelage had gekregen. De Amsterdamsche Raad van Beroep vond nu in dit feit grond voor het vermoeden „dat de op 1 Mei '35 bestaande feiten mochten doen

¹⁾ Art. 41c W. v. K. schrijft voor kapitaalvermindering voor voorgegaande statutenwijziging en het vervullen van een eenige andere formaliteiten.

verwachten, dat de toelage over het belastingjaar 1935/36 dit maximum zoude beloopten, eerder dan dat belanghebbende over dat tijdvak een geringere toelage zou ontvangen". In aansluiting daarop overwoog de Raad dat de belastingplichtige er niet in geslaagd was dit vermoeden te ontzenuwen.

Is hier het bij art. 14 nog al eens voorkomende „achterafpraatje" in een in rechte niet toelaatbare wijze aanwezig? De H.R. meent van niet en zulks op grond van de volgende overweging, waarbij het om een fijne nuanceering gaat:

„dat de Raad in de omstandigheid, dat inderdaad in het kalenderjaar 1935 de opbrengst van de bron *f* 4000.— heeft bedragen, grond vond — en ook mocht vinden — voor het vermoeden, dat er op 1 Mei 1935 voldoende feiten waren, die aan een begrooing op dat bedrag grooter waarschijnlijkheid gaven dan aan een begrooing op een lager bedrag of op nihil, zooals belanghebbende had aangevoerd;"

„dat de overweging, dat belanghebbende er niet in geslaagd is tegen dat vermoeden tegenbewijs te leveren, is van feitelijken aard en in cassatie niet met vrucht bestreden kan worden".

Men zal moeten erkennen, dat de H.R. hier fijntjes nuanceert. Bevredigend wordt de uitspraak daardoor voor ons nog niet. Het achteraf gebleken feit, dat over 1935 inderdaad *f* 4000.— getoucheerd is, blijft dan toch maar de grond voor een vermoeden, dat er op 1 Mei 1935 voldoende feiten waren etc. Hoe men het ook keert of draait, men zal als men ernst maakt met de woorden in de wet: „Voor de vaststelling van dit bedrag wordt uitsluitend op de bij den aanvang van het belastingjaar bestaande gegevens gelet" elk argument ontleend aan achteraf gebleken feiten moeten passeeren. Dit geldt zoowel voor een ruwe argumentatie in den zin van: „achteraf is gebleken dat de opbrengst *f*. X. was, dus op 1 Mei kon men vermoeden, dat de opbrengst *f*. X. zou zijn", als voor de in deze aanwezige fijnere nuanceering, dat achteraf gebleken feiten het vermoeden rechtvaardigen, dat er op 1 Mei '35 voldoende feiten waren, die aan een bepaalde begrooing grooter waarschijnlijkheid gaven.

Een getorpedeerde stichting

Iemand richtte bij notarieele acte een stichting op. Als doel werd aangegeven: ziekenverpleging; de stichter stelde zich zelf aan tot bestuurder en liet in de statuten den bestuurder de macht toekennen om de statuten te wijzigen; van het kapitaal dat hij inbracht behield hij voor zichzelf en voor een door hem aan te wijzen opvolger het vruchtgebruik voor. Hij stelde zich nu op het standpunt, dat hij niet voor het in de stichting gebrachte vermogen en het inkomen daaruit in de vermogensresp. de inkomstenbelasting kon worden aangeslagen.

De vlieger ging niet op; de Inspecteur ontkende de rechtsgeldigheid van de stichting en de Arnhemse Raad van Beroep viel gretig bij, terwijl de H.R. zijn fiat aan de uitspraak van den R. v. B. gaf (arrest dd. 20 April '38 B 6666). De argumentatie van de uitspraak beoogde aan te toonen dat van een afzondering van vermogen (een vereischte voor de oprichting van een stichting) in deze feitelijk niet gesproken kan worden. De uitspraak is lezenswaardig, al was het alleen maar om te ervaren, hoe men bij de oprichting van een stichting niet te werk moet gaan.

De Raad van Beroep noemt drie feiten, die voor het rechtsgeeldig bestaan van een stichting aanwezig moeten zijn: 1. een blijvende afzondering van een vermogen; 2. voor een bepaald aangewezen buiten het finantieel belang van den oprichter gelegen doel; 3. met een regeling voor het gebruik en beheer van het vermogen.

Hoewel, gezien de feiten, zooals die uit de gepubliceerde uitspraak blijken, een iegelijk met het resultaat, waartoe de Raad van Beroep kwam, zal instemmen (behalve dan wellicht

de stichter en zijn notaris) mag men zich toch afvragen of het hierboven vermelde punt 2 wel houdbaar is.

Gedeeltelijk niet in gebruik zijnd kantoorgebouw

Een N.V. benutte door inkrimping van haar bedrijf verschillende verspreid door het kantoorgebouw liggende vertrekken niet meer; die vertrekken waren ongemeubield. Op grond daarvan meende zij, dat zij niet voor het geheele kantoorgebouw kon worden aangeslagen, maar slechts voor het gedeelte, dat bij haar nog in gebruik was. Zij staaft dit met er op te wijzen, dat zij de niet gemeubelde vertrekken wilde verhuren en zich daartoe reeds in verbinding had gesteld met een makelaarskantoor, dat haar echter bericht had, dat een verhuring binnen afzienbaren tijd wel niet mogelijk zou zijn, daar de stand van het kantoorgebouw daarvoor niet gunstig was.

De Amsterdamsche Raad van Beroep gaf toe, dat uit art. 2 der Wet op de Personeele Belasting blijkt, dat de wetgever het gebruiken van een gedeelte van een gebouw kent, maar art. 2 geeft geen antwoord op de vraag wanneer zulks het geval is. Uit art. 3 P.B. blijkt volgens den Raad, dat gedeeltelijk gemeubelde preeceelen geacht worden geheel in gebruik te zijn en onder gedeeltelijk gemeubelde preeceelen rekent de Raad ook een preeceel, waarvan niet alle vertrekken zijn gemeubield.

Van iemand, die de feitelijke beschikking over het geheele gebouw heeft, maar slechts een gedeelte ervan gemeubeld en in feitelijk gebruik heeft, kan niet gezegd worden, dat hij slechts van de gemeubelde gedeelten gebruiker is in den zin der wet. Van afzonderlijk in gebruik zijnde gedeelten van gebouwen, waarvan art. 2 § 2 P.B. gewaagt, kan slechts sprake zijn als het overige niet in feitelijk gebruik zijnde gedeelte de bestemming heeft om eerlang afzonderlijk van het in feitelijk gebruik zijnde gedeelte in gebruik te worden genomen.

Uit de feiten zooals hierboven vermeld kon de Raad echter niet concluderen tot het aanwezig zijn van een dergelijk afzonderlijk in gebruik zijnd gedeelte. Het bevredigt het rechtsgevoel niet, dat men onder de argumenten, op grond waarvan de Raad tot deze feitelijke conclusie kwam, aantreft de overweging, dat uit het bericht van den makelaar was op te maken, dat in verband met de slechte stand van het gebouw een verhuring van de ongemeubelde vertrekken voorshands niet te verwachten was. O.i. dient een belastingplichtige in deze niet de dupe worden van het feit, dat hij in de op zichzelf reeds ongelukkige omstandigheid verkeert, dat zijn kantoorgebouw op een ongelukkige stand ligt.

De H.R. bevestigde de uitspraak als zijnde van feitelijken aard, maar uit de omstandigheid, dat het den H.R. opportuun lijkt in zijn uitspraak ten overvloede te vermelden, dat van de feitelikheden „in het bijzonder de aandacht verdient, dat het hier naar 's Raads beslissing eenige verspreid door het gebouw gelegen vertrekken betreft" mag men wellicht opmaken, dat de H.R. het hierboven beeritiseerde argument van den Raad van Beroep ook niet bijster sterk achtte.

Overigens is deze uitspraak in verband met de heerschende malaise van practische beteekenis.

Verkeerde adresseering van een beroepschrift

Door verkeerde adresseering van een beroepschrift was dit stuk wel binnen de wettelijke termijn door de post ter inspectie bezorgd, maar te laat bij den Raad van Beroep. De belastingplichtige werd door den Raad van Beroep niet ontvankelijk verklaard, welke beslissing door den H.R. werd bekrachtigd (arrest dd. 27 April '38 B 6668).

Ontbreken van een volmacht voor een cassatie-procedure

Door een gemachtigde was een beroepschrift in cassatie in-

gediend zonder dat van een machtiging door den belastingplichtige bleek. De H.R. (arrest dd. 20 April '38 B 6663) achtte de belastingplichtige op grond daarvan niet ontvankelijk in zijn beroep. Men dient er dus attent op te zijn, dat hetzij door medeonderteekening door den belastingplichtige van het beroepschrift, hetzij door bijsluiting van een volmacht, de H.R. zich kan overtuigen van het aanwezig zijn eener machtiging. De volmacht behoeft niet gezegd te zijn.

E. TEKENBROEK

UIT HET BUITENLAND

Red.: F. HAARBOSCH, CH. HAGEMAN, Drs A. TH. DE LANGE en Drs W. P. DEN TURK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Bescheiden.

In „Der Buchführer“ van 15 October 1938 schrijft E. Lohmann over bovenstaand onderwerp. Waar het bij ons nog weinig is gekomen tot een afzonderlijke behandeling van dit punt, nemen wij enkele van zijn gedachten over.

De beteekenis van het belegstuk is:

1. bron van de boekhouding, waarop men teruggrijpt bij gedetailleerde beschouwing der posten. Vooral bij onze moderne administratie, zonder of bijna zonder omschrijvingen, is deze functie van belang.
2. bewijsstukken voor de boekhouding, door Lohmann van te grooter belang geacht naarmate men meer met losbladige boeken en kaarten werkt.

Men kan onderscheiden interne en externe bescheiden. De externe worden overgenomen op interne, als voorbereiding voor de boeking.

Door op interne stukken voor iedere post de boeking aan te geven, is de eigenlijke inschrijving in de administratie teruggebracht tot eenvoudige mechanisch te verrichten arbeid. Dit „mechanisch“ zoowel overdraachtelijk als letterlijk op te vatten.

Het aangeven van de boekingen op interne belegstukken, al of niet uitgaande van een extern stuk, wil *Lohmann* gedecentraliseerd doen verrichten. D.w.z. iedere bedrijfsafdeeling „kонтiert“ haar eigen stukken en geeft ze dan aan de administratie door. Dat geeft tweërlei voordeel.

- a. De man die de transacties tot stand brengt of helpt tot stand brengen weet het best hoe ze moeten worden geboekt. Wanneer een centrale instantie ervoor moet zorgen, zal deze toch telkens weer in de afdelingen moeten informeren naar de eigenlijke strekking der doorgegeven bescheiden.
- b. De kennis van rekeningen, codeering en het daarom heen hangende vaktaaltje is geen monopolie van één of twee mensen, maar wordt door meerdere beoefend. In geval van ziekte of verhindering van één dier velen wordt niet zooveel verwarring gesticht als wanneer een houder van wat *Lohmann* humoristisch aanduidt als „Kopfmonopol“ verhinderd is zijn arbeid te verrichten.

Wanneer het initiatief voor een transactie bij de onderneming zelve ligt, b.v. het afgeven van een cheque, wachte men met de boeking niet totdat een extern belegstuk (banknota) aanwezig is, maar boeke onmiddellijk op grond van een intern formulier. Zoo verdient het aanbeveling ontvangst van goederen ook reeds te boeken voordat de factuur binnenkomt.

De motiveering voor dit laatste ontleent *Lohmann* aan *Meltzer*, die schrijft dat: „Nicht die Rechnungserteilung, son-

dern die vereinbarungsgemäss erfolgte und berechnete Lieferung die vermögenverändernde Tatsache ist.“

Voor hem die met de gedachtengang der moderne administratieleer vertrouwd is, zegt deze motiveering al heel weinig. Het criterium „vermogensverandering“ als aanleiding voor een boeking is in feite reeds lang losgelaten. De voornaamste reden waarom men, b.v. bij ingang van goederen, niet met de boeking wacht totdat de factuur binnenkomt is deze, dat men die goederen, als zijnde aan het bedrijf toebehorende waarden, reeds direct in het controlesysteem der administratie wil betrekken.

Aan het bewaren der bescheiden wijdt *Lohmann* een aparte paragraaf. Hij voert een decimale indeeling in en wil naar de daarin gegeven groepen de stukken opbergen, binnen iedere groep zelf weer naar nummervolgorde. Zijn indeeling is de volgende:

1. Kas.
 11. jaartalvellen (dus losse kasstaten).
 12. ontvangstbescheiden (als regel intern).
 13. uitgaafbescheiden (als regel extern).
2. Bank.
 21. dagsaldobilletten.
 22. Nota's.

Hierbij kan worden opgemerkt dat notitie van notanummers op dagsaldobilletten wel gewenscht is. Anders kan de gescheiden opberging tot moeilijkheden voeren.
3. Postrekening.
 31. dagsaldobilletten.
 32. Nota's van af- en bijschrijven.

Zie opmerking sub. 22.
4. Wissels.
 41. bladen uit het creatieregister.

Zie opmerking sub. 5.
5. Cheques.
 51. Bladen uit het creatie-register.

Opmerking: Voor 41 en 51 kunnen ook wisselcopievellen en chequecopievellen in de plaats treden. Tenslotte ook copie-advies-brieven.
6. Binnenkomende rekening.
 61. Normale facturen.
 62. creditnota's.
7. Uitgaande rekeningen.
 71. normale copie-facturen.
 72. copie-creditnota's.
8. Interne boekingsopdrachten.
 81. overboekingen.
 82. verrekeningen.
 83.

enz. d. T.

LASTIGE GEVALLEN.

Verbod van het verschaffen van inlichtingen door het personeel aan den accountant

Mag het door den directeur van een N.V. gegeven voorschrift, dat alle inlichtingen omtrent beheersdaden uitsluitend door hem aan den accountant zullen worden verstrekt, voor